

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Maria Szulc

w sprawie ze skargi R. M.
o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego
z dnia 27 listopada 2009r.,
wydanym w sprawie z powództwa R. M.
przeciwko D. R. – R. i D. R.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 maja 2015 r.,
zażalenia skarżącej – R. M.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 4 września 2014 r.,

1) oddala zażalenie;

**2) zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego na rzecz
adw. M. S. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, podwyższoną o
stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą w
ustawie o podatku od towarów i usług dla tego rodzaju
czynności, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc
prawną udzieloną powódce w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 września 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę powódki R. M. o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 27 listopada 2009 r., w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie. W ocenie Sądu, skarga nie była oparta na ustawowej podstawie wznowienia, co uzasadniało jej odrzucenie na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na powołane wyżej postanowienie powódka, zarzucając naruszenie przepisów postępowania: art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 404 k.p.c. i art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., oraz art. 403 § 2 k.p.c., wniosła o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd drugiej instancji uznał, że skarga nie jest oparta na żadnej z podstaw wymienionych w zażaleniu. Odnośnie do podstawy z art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. trafnie Sąd Apelacyjny przyjął, że w razie oparcia skargi o wznowienie postępowania na tej podstawie ma zastosowanie art. 404 k.p.c., według którego z powodu przestępstwa można żądać wznowienia postępowania jedynie wówczas, gdy czyn został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów. Na tej podstawie można żądać wznowienia postępowania także wówczas, gdy określony czyn pośrednio miał wpływ na wydany wyrok. Obejmuje to w szczególności sytuację wywarcia wpływu na prawomocny wyrok sądu poprzez składanie fałszywych zeznań przez świadków, czy też popełnienia przestępstwa polegającego na poświadczeniu nieprawdy w dokumencie, który stanowił dowód w prawomocnie zakończonej sprawie. Dotyczy to również przestępstw popełnionych przez samych sędziów biorących udział w wydaniu orzeczenia. Jednak wobec nie przedstawienia przez powódkę prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwa, które, zdaniem skarżącej, zostały popełnione, w tym przez inne osoby niż pozwany, przy wydawaniu zaskarżonego skargą o wznowienie postępowania wyroku, jak również nie wykazania okoliczności, o których mowa w końcowej części art. 404 k.p.c., uzasadnione było stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skarga nie została oparta na omawianej podstawie wznowienia. Dodać należy, iż śmierć B. R. nie jest okolicznością, która byłaby

przeszkodą do prowadzenia postępowania karnego przeciwko innym osobom, w tym sędziom, które - zdaniem powódki - dopuściły się przestępstw przy wydawaniu wyroku zaskarżonego skargą o wznowienie postępowania. Dotyczy to także przestępstwa określonego w art. 271 § 1 k.k. (fałszu intelektualnego) polegającego na tym - według twierdzeń skarżącej - że do akt postępowania .../93 Prokuratury Rejonowej w O. załączono podpisaną przez prokuratora notatkę służbową z dnia 18 października 1993 r. stwierdzającą nieprawdziwą okoliczność, iż powódka w trakcie postępowania przygotowawczego przyznała, że złożyła podpis pod aktem notarialnym.

Podstawą skargi kasacyjnej może być także oparcie wyroku na dokumencie podrobionym lub przerobionym (art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c.). W takim przypadku wnoszący skargę o wznowienie postępowania nie musi wykazać fałszerstwa dokumentów w takiej postaci jedynie prawomocnym wyrokiem skazującym za ten czyn. Jednakże, jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny, powódka nie sprecyzowała bliżej w skardze o wznowienie postępowania dokumentów, które zostały podrobione lub przerobione i w oparciu o które został wydany wyrok zaskarżony skargą o wznowienie postępowania. Powódka nie sprecyzowała bliżej na czym polegało podrobienie lub przerobienie konkretnych dokumentów, które posłużyły jako dowody w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem zaskarżonym skargą o wznowienie postępowania. Nie spełnia bowiem tego wymagania powołanie się w skardze na to, że sfalszowany protokół przyjęcia zawiadomienia B. R. ma datę 14 września 1993 roku, czyli jest to oszustwo prokuratury tak jak całe dokumenty .../93. Podstawę wznowienia określoną w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. należy ściśle wiązać z treścią art. 270 § 1 k.k. Obejmuje więc ona tylko sytuację, w której podrobienie dokumentu polega na tym, że dokument zostaje sporządzony przez kogoś innego niż ten, kto widnieje jako jego wystawca, natomiast przerobienie dokumentu oznacza nadanie mu treści innej niż pierwotna przez osobę do tego uprawnioną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., III CKN 85/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 182). Z treści skargi w ogóle nie wynika, aby tego rodzaju okoliczności miały miejsce w odniesieniu do konkretnych dokumentów.

W skardze o wznowienie postępowania powódka ponadto podniosła, że w kwietniu 2014 r. odnalazła (podczas remontu mieszkania) dokument - pismo

z Banku datowane na dzień 17 września 1993 r., które stanowi „nowy dowód” w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., z którego powódka nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Nowe okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które mogą mieć wpływ na wynik sprawy, to takie fakty, z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu prawomocnie zakończonym. „Wykrycie”, o którym mowa w art. 403 § 2 k.p.c., odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nieujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanych stronie i dla niej niedostępnych. Nie odnosi się więc do okoliczności i dowodów wcześniej istniejących, a tylko niedostrzeżonych przez stronę (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968 r., I Co 1/68, OSNCP 1969 nr 2, poz. 36, z dnia 17 stycznia 2001 r., IV CKN 1515/00, nie publ., z dnia 19 stycznia 2006 r., IV CZ 143/05, nie publ.). Nie dotyczy to więc okoliczności i dowodów, które strona mogła powołać w prawomocnie zakończonym postępowaniu, mając ku temu obiektywnie istniejącą możliwość. Zatem powołany przez skarżącą jako nowy dowód, dokument z dnia 17 września 1993 r. nie stanowi nowego dowodu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. i nie odpowiada tej podstawie wznowienia postępowania. Dowodu wskazanego przez skarżącą nie można zakwalifikować jako takiego, który w prawomocnie zakończonym postępowaniu był dla strony „nieujawnialny”, skoro dokument ten znajdował się w posiadaniu skarżącej. Sąd Apelacyjny słusznie więc uznał, że w sprawie nie zachodzi także podstawa wznowienia postępowania w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., a w konsekwencji skargę o wznowienie postępowania, jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia odrzucił. Ocena ta nie wykraczała poza przewidziane w art. 410 k.p.c. granice badania podstaw wznowienia postępowania, gdyż o rzeczywistej podstawie wznowienia decydują okoliczności uzasadniające wznowienie, a nie powołany w skardze o wznowienie postępowania przepis, który wskazuje określoną podstawę wznowienia.

Z tych względów zażalenie było pozbawione uzasadnionych podstaw i podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu zażaleniowym orzeczono na podstawie przepisów § 19 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 oraz § 2 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).